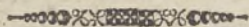

C U R R E N D A.

Venerabili Clero Dioecesano, Salutem in Domino!

Nro 338. Quasi non sufficeret miseria, qua populus hujus provinciae post aquarum exundationes, tribus praecedentibus annis grassatas, annonae defectu laborans, magnopere affligitur, nova, eaque gravissima calamitas his ultimis temporibus caput extollere coepit. Ecce enim homines quidam perversi, omni religionis pietatisque sensu vacui, varias regiones pervagantur, et fideles Suae Augustissimae Majestatis subditos jam vanis commodorum pollicitationibus, jam etiam terriculamentis ad insurrectionem et renitentiam contra legitimas auctoritates excitare, quin etiam omnem societatis civilis et ecclesasticae basim convellere moliuntur.

De temerariis idgenus rebellium ausibus, plenius Vos, Venerabiles Fratres, edocet manifestum, a Sua Regia Celsitudine, Serenissimo Archiduce Governatore sub 18. Februarii 1840. ad N. 031. emissum, quod ita sonat:

Od niejakiego czasu emissaryjusze czyli posłańnicy za granicą przebywających stowarzyszeń, których celem jest, prawy porządek w Galicyi zburzyć i mieszkańców tu-tejszych do nieposłuszeństwa przeciw istniejącym Władzom podniecać, niemniej inni burzyciele ogólnego spokoju, niedoświadczonych i łatwowiernych do wykonania swych zbrodniczych zamysłów uzyskać chcieli, rozszerzając postrach przyszłego niepokoju, oraz głosząc, że ogólne powstanie wkrótce wybuchnie i w całym kraju się rozszerzy. Kiedy ci burzyciele swobody podług różnicy okoliczności i osób przywrócenie dawniej Polski, zniweczenie teraz istniejącej różnicy stanów i równy podział majątków za pośrednictwem socyjalnego wstrząśnienia, mianowicie zaś włościanom uwolnienie od powinności pańszczyźnianych i innych danin inwentaryjalnych, niemniej uchylenie podatków, jako cel mniemanego powstania ogłaszają, a gdzie te środki niedostatecznymi się być okazują, lękliwe umysły groźbą krwawej zemsty zatrważają, prawdziwa ich dążność ku zburzeniu istniejącego na podstawie religii i prawa trwale uzasadnionego porządku towarzyskiego jest zwróconą. Ci wicburzyciele prawdziwej swobody, wyzuwszy się z wszelkiego uczucia cnoty, błakając się bez majątku i wpływu w obec towarzystwa ludzkiego, tego stanu rzeczy z niecierpliwością wyglądają, albowiem przy zburzeniu prawego porządku nic do stracenia nie mają, przeciwnie zaś na wypadek uwięczenia ich zbrodniczych zamysłów nadzieję uzyskania materyjalnych korzyści sobie rokują.

Rząd krajowy jak dawniej tak i teraz silnych i stanowczych środków użyje, i tym zbrodniczym niepokojom tamę położy; oraz poczytuje sobie za obowiązek, mieszkańców tej krainy o prawdziwej dążności terażniejszych zawichrzeń oświecić, onym uczucie winnej wierności dla miłościwie nam panującego Monarchy przypomnieć, a odwołując się do istniejących ustaw karnych przestrzedz ich, ażeby do współdziałania przy zbrodniczych zabiegach rzeczonych wicburzycieli lekkomyślnością, bojaźnią lub groźbą ująć się nie dali.

Podług §. 52. pierwszej części ustaw karnych kaźden zbrodni zdrady głównej winnym się staje, kto przedsięwzięje krok w zamiarze gwałtownego przekształcenia rządu publicznego, albo ściągnięcia lub powiększenia na kraj niebezpieczeństwa zewnętrznego, czyli tegoż powiększenia, bądźby to jawnie się lub skrycie stało, przez pojedyncze osoby, lub przez spisek, knowaniem, poradą, własną czynnością, porwaniem się do broni albo i bez rzucenia się do oręża, udzieleniem do tego prowadzących sekretów i układów, poduszczeniem, zaciąganiem do spólnic-

1wa, szpiegowaniem, wspieraniem, zgoła jakąkolwiek czynnością do tego zmierzającą. Na tę zbrodnię §. 53. rzeczonych ustaw karnych, chociażby nie uskutecznioną, ale tylko knowaną była, karę śmierci przeznacza.

Dnia 21. i 22. Stycznia 1845. przez pisma krajowe podano do ogólnej wiadomości, że zbrodnia Stanu przed kilku laty w tutejszym kraju, przez pewną liczbę osób popełnioną została, przeciw którym na podstawie przedsięwziętych śledztw właściwe sądy karne karę śmierci zawyrokowały, i że te wyroki zatwierdzenie wyższych Władz sądowych otrzymały. Jedynie tylko nieskończona łagodność i łaska Najjaśniejszego Pana wszystkich od kary śmierci, a większą część skazanych od ciężkiego więzienia uwolnić raczyła.

Przypominając przeto mieszkańcom tego kraju pomienioną łaskę Najjaśniejszego Pana, robie ich zarazem uważnymi, że na podobne utaskawienie miłościwie nam panującego Monarchy przy powtórzeniu ciężkiej zbrodni Stanu liczyć nie powinni.

Niechże każdy, który z jakichkolwiek powodów rzeczonym wicherzycielom przytułek, ochronę, postuchanie lub zapomogę dać zamysła, dobrze się nad tem zastanowi, co czyni. każdy, że stosunkami miejscowemi obznajomiony, przyzna, że Rząd istniejący ma dostateczną siłę i niewzruszone przedsięwzięcie, zbrodnicze i zuchwałe zabiegi złemyślących zniweczyć, a wiernych poddanych Najjaśniejszego Pana od nikczemnych i wściekłych zamachów ochronić; niechże nikt tem przekonaniem wsparty niewczesnej obawie się nie oddaje, przeciwnie niech ściśle prawnem postępowaniem opieki rządowej godnym się stanie.

His ad notitiam Venerabilis Cleri Dioecesanii per praesentes deductis, cunctis Parochiarum Rectoribus sequentia ordinamus:

- 1). Ut praemissum manifestum populo fideli ad divina congregato proxima die Dominica aut festiva e sacris pulpitis praelegant
- 2). Ut populum de turpitudine et gravitate criminis perduellionis (Zbrodni stanu) ac de severa, qua Codex noster illud corripit, poena accurate et modo ad captum accomodato edoceant.
- 3). Ut Parochianos suos admoneant, ne sive ullis rebellium terriculamentis consternerentur, sive blandis promissionibus ad sequendas eorum partes sese pertraherent; quia Excelso Regimini nostro neque voluntas, neque potentia deest, vesanos ejusmodi malevolorum conatus irritos faciendi, et quietis civibus, qui sese intra officii sui rationes stricte continebunt, contra pravorum vexationes debitum tutamen praestandi.

Quia vero nemo melius obtemperat, quam qui ex charitate obsequitur (S. Ambros in Epl. ad Ephes.) ideo Venerabilis Clerus Curatus subjectum gregem suum ante omnia solide instruat, quod secundum religionis Nostrae Catholicae doctrinam omnis anima subdita esse debeat superioribus potestatibus, quae a Deo sunt, quodque omnis potestati resistens, Deo resistat, sibi que damnationem acquirat. (ad Rom 13, 1 2.) Quid autem prodest homini etiamsi totum mundum lucretur, si animae suae detrimentum patiat? (Matth. 16, 26.).

Meminerint etiam Parochiani Vestri, Deum, cui servimus, esse Deum pacis; (Cor. 14. 33) et Nos ab ipso, ut Apostolus testatur. in pace vocatos esse. (1. Cor. 7, 15.) Unde ab omnibus tumultibus et violentiis abstinentes suum cuique reddant; tributum, cui tributum, vectigal, cui vectigal, timorem, cui timorem, honorem cui honorem, (Rom. 13, 7.) et sic Deum pacis et dilectionis secum fore noverint (Rom. 15. 33).

Non praetermittat denique Venerabilis Clerus oves suas attentas facere, quanta dilectione Augustissimus Imperator noster, omnes populos aequissimo suo sceptro subjectos complectatur, quanta sollicitudine eorum salutem quaerat, quanta promp-

titudinæ omnibus justitiam administret. Quæ cuncta totidem motiva sunt, ut quisquis gravamina quæpiam habet, eorum medelam via legitima a throno piissimi et justissimi Monarchæ expetat atque expectet, non vero per tumultus, et seditiosum statum suum meliorare attentet, quod posterius nonnisi hanc sequelam haberet, ut ex minoribus malis in longe atrociora rueret, sibique ac familie suæ ruinam gravissimam acceleraret.

Premisliæ die 26. Februarii 1846.

Nro 274. Ex publicis pagellis Clero Nostro Dioecesano notum supponimus, in Statibus confoederationis germanicæ, nominatim in Borussia, Saxonia, Württembergia, Hassia utraque etc. e gremio Ecclesiæ nostræ novam sectam hæreticam emeruisse, quæ, cum a Symbolo Catholico ipsis Protestantibus Augustanæ et Helveticæ confessionis magis dissentiat, tamen speciosam Ecclesiæ germano-catholicæ nomenclaturam sibi arroget, idque sine dubio eo fine, ut hujus tituli obtentu, idiotis Catholicis facilius imponere, eosque, ab unitate fidei Romano-Catholicæ avulsos ad suas partes pellicere possit.

Augustissimus Imperator ac Dominus noster, semper paterner sollicitus, ne fides Ipsius subditi astutia pravorum hominum circumventi omni vento doctrinæ circumferantur, testantibus litteris Serenissimi Archiducis Regni Galiciae ac Lodomeriæ generalis Gubernatoris ad Ordinariatum, sub 5. Februarii 1840. Nro 334. datis, ad præpediendam hujus Sectæ in regnis Suis hæreditariis propagationem, sub 24. Januarii 1840. sequentia clementissime decernere dignatus est:

- 1.) Die sogenannten deutsch Katholiken als keiner der im österreichischen Staate gesetzlich bestehenden Religions-Gemeinde angehörig, sind ein gesetzwidriger Verein, und haben kein Recht zu einem freien Aufenthalte in diesem Staate. Die Theilnehmer daran werden überdieß nach Maßgabe strafbarer Handlungen, welche sie begehen, entweder nach den §§. 107. 108. 109. I. Theiles des Strafgesetzbuches als Verbrecher, oder nach den §§. 39. 40. 41. 42. II. Theiles als schwere Poltzen Ubertreter belangt. —
- 2.) Die österreichischen Gesandtschaften haben den Auftrag erhalten, keinem Ausländer, welcher dieser Sekte entschieden angehört, das Paß-Visa nach dem Inlande zu ertheilen. — Sollte demnach einer, ohne Paß-Visa betreten werden, so ist er sogleich der gesetzlichen Amtshandlung zu unterziehen, dann außer Land zu schaffen, und hievon der betreffenden k. k. Mission die Mittheilung zu machen. —
- 3.) Wenn im Auslande befindliche, dieser Sekte angehörige Inländer, die Rückkehr nach Oesterreich beabsichtigen, so werden sie durch die österreichischen Gesandtschaften aufgefordert, aus der in Frage stehenden Sekte auszutreten, und dadurch, daß sie in eine im Kaiserstaate gesetzlich bestehende Religions-Gemeinde eintreten, sich in die Regel zu setzen. —
- 4.) Befinden sich schon dermal im Oesterreichischen Kaiserstaate Ausländer, welche jener Sekte angehören, so sind sie sogleich außer Land zu schaffen.
- 5.) Inländern, welche sich etwa dieser Sekte schon zugewendet haben, oder zuwenden wollten, ist, so lange sie sonst keine strafwürdige Handlung begangen haben, sobald man hiervon Kenntiß erhält, die Wahl frei zu lassen, sich auf die im §. 3. angedeutete Art in Regel zu setzen, oder auszuwandern. — Erklären sie sich für das zweite, so ist darauf zu dringen, daß sie binnen einer von Fall zu Fall nach den obwaltenden Umständen zu bemessenden, möglichst kurzen Frist den Bestimmungen des §. 3. des Auswanderungs-Patentes vom Jahre 1832. entsprechen, und dann die Auswanderung ungesäumt realisiren. —
- 6.) Bei Todesfällen derlei Sektirer findet eine kirchliche Beichenfeier, wenn solche vom Seelsorger, welchem der Verstorbene früher angehörte, verweigert wird, nicht Statt. — Die Leiche ist durch Einschreiten der politischen Obrigkeit auf dem Beichenhose des Ortes in der Stille zu bestatten.

Um die Geburt und den Tod zu konstatiren, und ein und das andere in dem betreffenden Geburts- oder Sterbbuche der Gemeinde, welcher das Individuum außerdem zugehört haben würde, in Evidenz zu stellen, ist sich an den betreffenden Seelsorger zu verwenden. Bei vorkommenden Umständen hat, da die Matrikel zugleich die Zivilregister bilden, die Obrigkeit einzuschreiten. —

- 7.) Da Seine Majestät weder in Allerhöchst Ihrem Dienste, noch in jenem der Domänen oder Communen einen Beamten haben wollen, welcher jener Sekte angehört, so wird festgesetzt, daß, wie ein solcher Beamter sich für jene Sekte erklärt, derselbe nach Vorschrift des §. 5. behandelt werde, und die Chefs sämtlicher Hofstellen und Hofstäbe sind von dieser Vorschrift unmittelbar von Seiner Majestät zur Nachachtung in die Kenntniß gesetzt worden. — Die k. k. Missionen im Auslande werden durch den k. k. Herrn Haus-, Hof- und Staatskanzler die erforderliche Weisung erhalten. —
- 8.) Die Behörden haben sorgfältig darüber zu wachen, daß die bezüglich des Unterrichts und der Erziehung der Kinder überhaupt und insbesondere in der Religion bestehenden Vorschriften genau beobachtet werden.

Quae ad notiam Cleri Dioeceseos tenore praesentium deducuntur, non possumus eundem non gravissime in Domino adhortari, ut sibi ac gregi suo diligenter attendat, ne veritatis catholicae hostes in agro Domini noxia zizania seminent. Quapropter Parochiarum Rectores Parochianis suis, abstinendo tamen a praesentium publicatione, aut totiesfatae sectae e sacro suggestu directa apud populum denuntiatione, oblata occasione articulos fidei de Primatu Ecclesiastico ac de notis verae et unice salvificae Ecclesiae accurate exponant, adjuncta exhortatione, ut, populus Catholicus sicut Salvator Joan. X, V. 3. 4. 5. praecipit, suis legitimis pastoribus fideliter adhaerendo, mercenariis, id est pseudomagistris, alias, quam ab Ecclesia nostra docentur, doctrinas introducere conantibus, surdas aures praebet. Caeterum conatus ejusmodi, sicubi practicarentur, Clerus adhibito prudenti zelo pastoralis statim in primo germine suppressere studeat Nobisque aequae ac respectivae instantiae politicae desuper notitiam praebere non tardet.

JOANNES KOHARNICKI

Administrator Dioeceseos.

Ex Consistorio Eppali r. l.

Premislae die 20. Februarii 1846.

Adalbertus Dziana

Cancellarius.